

Bácsmegeyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Tanítók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegeyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:

FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTÉR GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

A zentai csata.

Országos és megyei szempontból rendkívül érdekes lesz a zentai képviselő választás. Az ország és a vármegye szeme élénk figyelemmel kíséri a most pénteken Zentán lefolyó mérkőzést. Az *elvek* harcának kellene lefolyni május 24-én Zentán, pedig a nyers hatalom és pénz brutális eszközei készülnek orgiát ülni a tisztességes hazafias meggyőződés és szabad véleménynyilvánítás fölött.

Országos érdekű azért, mert ez lesz a Lukács kormány alatt az első választás, mely hivatalba lenne dokumentálni a miniszterelnök azon kijelentését, hogy ő tiszta választásokat óhajt. Már most előre kijelenthetjük, hogy ahol a Siskovits—Vojnits Pista gárdája kíséri a jelöltet, hol a kis Vojnits Pista megkezdte a házalást; ahol Fodor Mikák mennek puhítani, eget földet ígérni; hol holmi Konyovits Dások meg Zsubory Joskák, piszkos mandátumok tulajdonosai teszik a példát mutató díszkíséretet; hol elveit csereberélő Ertli Jánosok mutogatják magukat, ott tiszta választásról szó nem eshet. Verheti a mellét jó finanszminiszter uram, rikoltozhatja hangosan négyfalközt — mint ahogy deputáció előtt tette — Budapesten, hogy piszkos mandátumot nem kér, nem fogad el, azt nem hallotta a nép és azzal nem is dicsekedett a hazajött, a bankettezett deputio. A piacon a választók előtt azt kellett volna *nyíltan* fejtegetni a miniszterjelöltnak, hogy no most mutassa meg Zenta népe, hogy minden presszió felesleges, minden ígélet hiába való üres beszéd, a Judás pénzt ne fogadja el szavazatáért, mutassa meg, hogy nem kell a Justh-párt szavazatjogi programja neki, ő a régi rendszer mellett becsületesen, meggyőződésből leszavaz! Hogy rebtent volna széjjel a díszkíséret!

Ahelyett Teleszky egy sovány, bürokratikus beszédet nyögött. Ugyanazt, amit hivatala átvétele alkalmával a pénzügyi tisztviselők előtt elverglizett, amely hajszalnyi pontossággal ugyanaz, amit Lukács Lászlótól, pénzügyminiszteri korából unos-utalanig hallottunk. Óhajtja a választójog kiterjesztését ket-

rec és Lipót mezei rendszerrel; óhajtja a véderőreformot, de úgy hogy belegebed a nemzet a nagy teherbe; ipar, mezőgazdaság fellendülését várja, akár az ítélet napig is, önálló bank- és vámterület nélkül; igéri a vármegyei tisztviselők, tanítók és tanítónők fizetésrendezését; örökösödési és ajándékozási illeték adók felemelését, utak építését, ártézi-kutak fúrását; Zentán második Tisza-hidat, csillagvizsgálót, lekracholt patikusoknak patikajogot, babaképző intézetet, végzett képviselőknek közjegyzői tanfolyamot stb. stb.

Mindenben a régi, jól kipróbált rendszer szerinti program. Vajjon melyik Frimm-növendék hiszi még, hogy ezek után Zentán tiszta választás lesz pénteken?

Megyei szempontból pedig azért fontos e választás, mert Zenta népén függ, vajjon felszabadítja-e lelkeiket, vajjon széttöri-e a bilincseket, mellyel lidércnyomás gyanánt megüli e vármegye szabad gondolkodását és lenyűgözi a szabad véleményt, meggyőződést és független cselekvési szabadságot a Vojnits-gubernium! Ha Zenta győzelemre viszi Fernbach Károly lobogóját, úgy nagy rést üt az elbizakodott, gögős Vojnits-uralmon, melynek tudta és akarat nélkül nem mozdulhat meg egy falevél, nem juthat álláshoz még egy utolsó falusi bakter sem. Felszabadul a vármegye egy családi klikk-uralom ádáz nyomása alól, ahol Gyuszik, Hauke Imréc, Szemző Karcsik, Nikolits Gyúrók, Molnár Karcsik, no meg a híres „kúliai” mindmegannyi rokonok, sógorok és komák osztály-uralma leigázva tartja az egész vármegyét. Láttuk és hallottuk a zentai buzatéren az önálló, szabad, független választók százait, mily fanatikus gyűlölettel illették Fernbach programbeszéde alkalmából a Vojnits nevet, valahányszor egy szónok nevét kiéjtette. Csak Tisza Pista neve felhangzásakor tört ki jobban a felháborodás. Így fest a nagy megyei népszerűség. Persze most jegyzők, főszolgabírák, a pénzügyigazgató, árvaszéki elnök, polgármester, alispán, postafőnök, építészeti hivatalfőnökök vezetése alatti ki- rendeltség éljenezett muszájból.

Hol volt a híres Pista báró öke-

gyelmessége, hol volt az a nagy népszerűség, tisztelet és szeretet a koalíció alatt; miért nem mert fellépni a verbázi kerületben? Hja! azért titkos tanácsos úr ökegyelmessége; ez titok marad. Pedig dehogy titok. Mindenki tudja. Nem volt a hátamegett a *hivatalos hatalom*, anélkül pedig nagyon ici-pici kis úr a bácskai nagy mogul. Azért nem kell adni a bácskai gazdának se az általános, se a titkos választást, — mert amint e szerint történne a választás, rögtön visszavonulhatna a Siskovics-birtokra — mint tette a koalíció alatt.

Egy ember van a vármegyében, mely nyíltan fel merte venni a harcot az ázsiai despota ellen: és ez *Fernbach Károly*. Ellene a legképtelenebb, otromba, durva, tisztességtelen hazugságokkal küzdenek. Uri emberek, gavallérok így nem szoktak eljárni az ellenféllel szemben, illet talán még a legsötétebb Afrikában sem tesznek. Mert még az emberevő Buschmann és Hottentotta sem teszi azt, hogy jóltevőjét, akinek kezét ma megnyalja, azt holnap fölfalja. Mindezekre pedig — amit itt elősoroltunk — álljanak itt az alábbi bizonyítékok.

Fernbach Károly bakszász.

Zentán megjelenik egy felpénzelt Friss Ujság. Három oldalát Bpsten nyomják, az elejét Zentán kenik be maszlaggal. Szerkesztője valami Háj Ferenc patikus; mellesleg zentai Gyúró. Ez a piszok lap azt írta, hogy Fernbach Károly egy bakszász, pártja pedig kapzsi, fosztogató társaság. Hát ez a *végzett* patikurás szerkesztő tudhatná, mert míg meg nem örökölte a Gyurgyovaszky vagyont addig itt Zomborban lakott, jól tudhatná, hogy kik a Fernbachok. Atyjuk, az öreg Fernbach Bálint, halálos ágyán is azt mondta báró Korányi Frigyesnek: én negyvennyolcas honvéd voltam — fiaimat is azoknak neveltem. Fiai valamennyien azok is lettek! és Fernbach Károly volt az első bácsmegeyei függetlenségi 48-as főispán! No de eszt tudni ész kell! Már pedig Mokány Berci megmondta, hogy látott már, döglött szamarat, pápaszemes pincért, öt blattot, de okos patikust még nem látott. Hát ilyent ne is keressünk Zentán.

Minden áron megbuktatni!

Az apatini kerületben kezdtek, az embervadászatot. Valóságos kopohajszát indítottak Fernbach Károly ellen. A sztápai gyalázatosságok, a sztiváni hazugságok, a bezdáni erőszakoskodások és apatinban amit még vallási hecelésből is jónak láttak kivinni a híres bácskai megyei tisztviselők, — valósággal undor gerjesztők. Akik néhány hónap előtt, előtte mint főispán előtt hason csuszva talpát nyalták, díszalbumot aláírással, üdvözlő és köszönő dikciók kíséretében nyújtottak át Fernbach Károlynak, — azok vetélkedtek a hála kifejezésben azzal, hogy a legcsunyább módon korteskedtek, intézkedtek is rendelkeztek ellene. Ez volt a köszönet a labkér felemelés meghozataláért, melyet részükre nagy küzdelemmel kijárt. A második választásnál meg éppen reá feküdtek a Vojnits huszárok e kerületre — és elől járt éppen az a tb. főbíró, akit Fernbach nevezett ki lemondása előtti napon. Mikor híre jött, hogy a zentaiak Fernbach Károlyt kérték feljelöltül, — kiadták a vármegye urai a jelszót: meg kell buktatni mindenáron. Beszéltünk több zentai, jobb érzésű munkapártival. Egyhangúlag oda nyilatkoztak: nem akar itt senki munkapárti jelöltet, — de a Vojnitsok ránk parancsoltak: muszáj megbuktatni Fernbachot. Öt napig kilincselte Háj Ferencz patikus, míg a Vojnits-Tisza klick ki nem erőszakolta Teleszky jelölését. Az összes bácsmezei képviselők lemondással fenyegetődtek, ha Teleszky nem vállalja a jelölést. (Bár alig hisszük, hogy egy is megcselekedte volna — lásd. rezalució.) Nagy kinnal összetákolják a deputációt, Érdemes tagjai: négy szavazat nélküli; hat olyan egyén akit a függetlenségi körbe nem vettek fel, kettőt akit kicsaptak onnan, két tanító, és egy gimnásiumi tanár. Itt mondta Teleszky a deputációknak: Neki, úgymond piszkos mandátum nem kell s csak akkor fogadja el zenta város mandátumát, ha ahhoz sem vesztegetés, sem erőszak nem tapad. Különben is úgy hallja, hogy Zenta, erős függetlenségi város. Erre a deputáció zavarba jő — s Rottmann dr. ügyvéd sietett kijelenteni, hogy ez csak a hírlapok felfúj(?) hire.

Minden politikai párban, — ez nemcsak a művelt világban mindenhol így van, de Magyarországon is úgy volt mindig, hogy a vezérek iránt bizonyos uri, gavallér érzékkel szoktak eljárni. Ha nincs többsége, ám bukják el, — de a vezér ellen kopo hajszát indítani nem uri, nem nobilis tempo. Utóvégre Nikolics Gyúrokkal Khuen kiszoríthatta volna nagyon könnyen Justh Gyulát Makoról, Kossuthot Ceglédre, Jászberényből Apponyit stb. — de ezt

a nagy tatárjárásnál még Khuen sem cselekedte meg — vélvén noblesse oblige, vagyis az előkelőség — kötelez. Itt Bácskában azt is felrugták, — itt a vad brutálítás üli orgiáját, — ez aztán az igazi tatárjárás!

Ad vocem tatárjárás.

Kanutka volt az, aki az országyülésen, az ország színe előtt, azt a vakmerő állítást merete kockáztatni, hogy Fernbach Károly főispánsága alatt bácsmezeiben valóságos tatárjárást vitt véghez a tisztviselőknél! Lélekemelő mozzanat volt az, mikor Fernbach Károly a zentai buza téren, nyilvánosan hazugságnak bélyegezte ezt a vádat. Mondván tatárjárás az, mikor valaki törvény, jog és igazság ellenére, politikai vagy hatalmi érdekből, valakit jogos igényétől elüt, attól megfoszt, anyagilag és erkölcsileg tönkre tesz, halálig üldöz méltatlanul. Én Zentán is tartottam tisztújítást — ott is vannak polgárok, kik jogos igényükkel hozzám fordultak; — felhívom itt önöket, mondják meg, mondanak csak egy esetet is, hogy kit bántottam én? kinek kérését — ha jogos volt, — nem teljesítettem, és álljon elő az akit én üldöztem!? Néma csend volt a felelet. Ajtom nyitva volt bárki előtt is, mindenkinek panaszát meghallgattam, sőt ellenfeleim ohaját is teljesítettem, ha azok jogosak és méltányosak voltak. (Viharos felkiáltások: elég rossz, — Kanutot kellett volna a főügyési székéből kidobni!)

Etetni — itatni nem szabad!

Fernbach Károly programbeszéde után 400 teritékű bankett volt. Felémelő látvány volt, amint a tiszt zentai polgárok sokan feleségeikkel együtt megjelentek és az ajtóban álló pénztárnál az egykorona 40 fillért lefizették. Ezért kaptunk egy marha paprikást és turos csuszát. Bort kiki fizette külön. Ugyanezt kapta gróf Eszterházy Mihály 80 millió korona ura — ő sem fizetett többet. Azonban a Teleszky párt bankettjén másképp volt. Egy teriték ára 1 mond szóval egy korona volt. Ezért járt: paprikás kétféle; pecsenye kétféle, téstás, fekete kávé, — ingyen bor, pezsgó, vöröshasú szivar amennyi kell! A meghívókat három napig házról házra vitték a szolgák, pandurok, meg postások. Teleszky a pénzügyigazgatóságokhoz első leiratában az volt, hogy betegség és segély címén előirányzott összeget túl lépni, anyagi felelőség terhe mellett tilos. És ime, a nagy spormeiszter bankettjén egy koronáért mi minden jókat lehetett kapni. De a mungók *azért nem etettek és nem itattak!*

Munkában a tanférfiak.

Nálunk Zomborban, legalább palástolták a dolgot. Novákovits Izidor keresk. iskolai tanár betegség címén hónapokig

nem teljesítette kötelességét és a bika erős, vas egészségű ember éjjel-nappal korteskedett. Ha kérdőre vonták, azt felelték: nem köteles tanítani mikor beteg. Zentán a tanférfiak még betegséget sem szimulálnak. Novoszell János és Novoszell Andor tanítók egyáltalán nem érnek reá minden idejüket a nebulóknak szentelni, ők is munkapárti korteskedésre adták bús fejüket. Úgyszintén a gimnáziumi diákok között nagy volt az öröm, hogy Veres Árpád tanár úr két napig helyettesítette magát, lévén neki fontosabb dolog a deputációsokkal Budapestre utazni és ott bemagolt díszszónoklatát elmondani. Talán csak akad egy igazgatói állás neki is! De azért a tanár eszményképe és példaadója legyen a fiatalságnak!

A Titusok.

Hiába jött Zomborba főkapitánynak Zentáról Titusz barátunk, maradt ott más Titusznak. Ügylátszik a zombori Titusztól eltanulta a zentai, mikép kell képviselőválasztásoknál a mondvacsinált rendőri kihágásokat csinálni. Zentán ott álltam a pódiumon a zentai rendőrfőkapitány mellett. Kézeltjében smaragd köves nagy arany gomb volt, talán a királytól kapta mikor az itt lenn járt. Mukits Simon beszélt a néphez. Fejtette a mondva csinált rendőri kihágásokat; mint zaklatja majd a rendőrség a polgárságot és miként fogja üldözni a független meggyőződésűeket és büntetni, ha nem akarnak kötélnék állni. A főkapitány lesütötte a szemét, nézte a kézelő gombját, míg a körülötte állók hangos szavakkal aposztrofálták: ne a király gombját nézze, hanem a király törvényeit tartsa majd be! A zentai Titusz pedig megkezdte működését, derüre-borura büntetni — mondva csinált kihágásokért a Fernbach-párti szavazókat — akár csak Zomborban. Dr. Széchényi István és dr. Solti Ádám ügyvédek egész nap mást sem csinálhatnak, mint a zentai Titusz okvetetlenkedései ellen a zentai polgárságot jogvédelemben részesítsék. De azért mindenki rajong Zentán a mungó uralomért.

Szeged nem kér kanutkából.

Becsey Károly volt képviselő nagyszámú küldöttséggel érkezett Fernbach programbeszédére. Rövid beszédet is mondott, melynek hatása azonban viharosan derűs volt. Beszédében üdvözlö a szegedi függetlenségi párt nevében a zentai függetlenségi pártot, de ugyanekkor leszámolni is jött! Így folytatja feszült figyelem között: mi szegediek eljöttünk ide, hogy Önöktől, a zentaiaktól számon kérjük azt, hogy mikép érdemelte meg Szeged derék, elvhű, szabad és tisztességes népe azt, hogy ily csúfság, ily tisztességtelen dolog essen meg rajta, jó hírneve így bemocs-

koltassék, hogy Önök révén mi az Önök Kanutkájához jussunk? Óriási derűtség! Nem polgártársak! ezt Szeged nem érdemelte meg. És itt kijelenti a szegedi küldöttek nevében, ha ott Szegeden is azt a szerepet akarná a Kanutka betölteni, mint amily gyászos szerepet e városban és megyében betöltött, úgy mi minden eszközt felfogjuk használni, hogy a Kanutka Szegedről pusztuljon.

Zenta védekezik.

„Vigyázzatok! Jönnek a Kanutkák! Jönnek a bácskai patkányok! Asszonyok! elő a megmártott seprővel, meszelőnyéllel, le a szegről a sodrófával, ki a piszkafával, le a lánchról a kutyákkal, ha a mungók bemerészkednek békés hajlékokba, hogy kortesbeszédet mondjanak.“ Ilyen féle felhívások vannak közkézen Zentán, mert a mungó csorda, sáskamódra ellepte a vidéket. Nyíltan az hirdetik — győzni muszáj — kóstál amit kóstál. Kalkulusuk ez; akár a számadó juhász a birkákról. Tisztviselő 200, zsidó 150, rác 120, iparos 150, hozzá meg kell venni 360, meglesz az ezer szavazat. De hogy így lesz-e majd elválik pénteken, mert ehhez még hozzá szól a zentai nép is, nemcsak a nagy és kis Pista.

Az értelmiség vezessen.

Az általános választójog ellenesei azzal érvelnek, hogy az értelmiség a választást ki ne adja a kezéből. A zentai nép — épp úgy, mint az országban — éppen azt akarja, hogy ez a mostani értelmiség ne vezessen a választásokon — mondta Lovászy Andor a zentai nagytéren. És ebben igaza is van. Hol vannak a régi Matkovics Józsi bácsik, a nagyműveltségű Vuics Szávók, a puritán jellemű Szabó Lászlók; ott voltak mindenütt, ahol tenni, alkotni, szervezni és önzetlenül vezetni kellett. Igaza van Buza Barnának, mikor azt mondja: nincs vezetettebb, erőszakkal hajszoltabb eleme a magyar közéletnek, mint ez a hivatali terror alatt vergődő értelmiség, hiszen az egyszerű, földműves paraszt nép százszor szabadabb, százszor önállóbb ma a választásnál, mint a vezetőnek csúfolt értelmiség. Mily lealázó lehet a zentai bírósági, városi tisztviselői karra, a lelkeskedő értelmiségre, a felvilágosult tanárookra, az ügyvédek és orvosokra, a tanítókra, hogy őket egy obscurus Heiszler Ferenc vezesse! Egy gyergyó-zaárhegyi Veres Árpád adjon a zentai intelligenciának óhajának kifejezést! A mungó párt elnöke, báró Dániel az országos kaszinóban estebédre hívta meg díszdeputációt. Nem tudjuk, az evőeszközöket odaláncolták-e az asztalokhoz. Mert fene híre van az országban a zentai mungódeputációnak, mióta a Kanutkát felké-

rendő a deputáció Szabadkán meg lett etetve — hol az evőeszközök eltűntek! Ilyen értelmiséggel a pokolba! ez ne vezeasen se az országban — sem Zentán, mert ez csak a Tisza-Vojnits-gubernium fentartására lehet jó, egyes strebereknek patikát, igazgatói állást, ösztöndíjat, korcsmai és trafik jogot, hivatalt adhat, — az adózó nép rovására lehet hasznos és jó jövedelmező, kivált ha a finanszminiszter érdekében buzgólkodik, de a nemzetet a bukásba viszi.

Hogy áll a függetlenségi párt ügye.

Fernbach Károly a népszerű jelölt saját személyiségével is nagy hódítást tett a zentai nép előtt — kit még főispánja óta nagyon jól ismernek. Behizelgő kedves megjelenésével előzékeny, figyelmes, kedves úri modorával, magához bilincselte a zentai nép szeretetét; kiről jól tudják, hogy se közjegyző, se főispán, se udvari, se titkos tanácsos nem akar lenni, — mert ha akart volna, úgy Ellinger módjára még most is a főispáni székhelyben ülhetne; — de viszont elég erőt és energiát ki tudna fejteni, hogy Zenta jogos és igazságos óhajait és követeléseit épp úgy dűlőre tudja vinni ha képviselő lesz, akár a miniszter képviselő. Mert vagy jogosak és igazságosak egy város igényei vagy nem. Mert szégyen egy városra, de szégyen a miniszteriumra is, ha egy város jogos és igazságos kérelme csak akkor teljesíthető, ha azt egy miniszter képviselője terjeszti elő. Mit szólnak az ország többi városai ehhez? No lám, — ily felfogás mellett expialva lenne Hauke Imre zombori polgármester — mert talán azért marad le mindenhol és minden téren Zombor városa, mert nem minisztert választott meg képviselőjének. De hisz akkor a miniszterium 42 tagból állónak kellene lennie — mert annyi városa van az országnak; De hiszen emlékezzék csak vissza Zenta. Volt már miniszter képviselője: gróf Ráday. Egyszer látták, — mikor elmondta programbeszédét és azután soha többet nem volt szerencséje Zentának őt látni. És mi jót hozott, mi jót tett Zentának a miniszter? Egy nagy semmit. Mert a miniszternek kellett a zentai szavazatok és éppen úgy, mint most nem kellett a zentaiknak a miniszter — hanem úgy erőszakolták őt képviselőnek, mint a Heiszler Ferus kompániának Teleszky kellett.

Ha pedig a Lukács-kormány megbukik — Teleszky is megy, — mi lesz akkor a nagy garral hirdetett miniszter-képviselővel? Fernbach Károly azonban mindig itt van. Itt van, itt marad, itt lesz, itt született e vármegyében, itt él és itt élni fog továbbra is, hús és vér, a bácskai húsból és vérből, aki velünk

érez; érdekei a nép érdekeivel azonosak, aki épp úgy érzi a sorscsapásokat, mint minden bácskai ha azt éri; aki nem főispáni és majdan miniszteri nyugdíjból fog élni — melyet a nép verejtékes munkájá után fizetnek ki az adóhivatalok, — hanem saját munkásságából, szorgalmából, az édes magyar anyaföld hozamából.

Ez a különbség Fernbach Károly nagybirtokos függetlenségi és Teleszky János mungó miniszter között. Ezt jegyezzék meg jól nemcsak a zentai de a vármegyei mungó hadiak is; de jegyezzék meg azt is, hogy egyszer volt a koalíció alatt elnézés és nagylelkűség; de másodszor lesz dorong és nagy seprűzés, mert felejtetni mi sem tudunk.

Fernbach Károly Zentán.

Míg Zentán a miniszter igyekezett ígéreteivel a népet bolondítani, addig Fernbach Károly kün a szállásokon tartotta meg a progrmbeszédét. Mádi Kovács János országgyűlési képviselő Budapestről automobilon érkezett meg és részt vett a gyűléseken. A tanyai nép határtalan lelkesedéssel fogadta Fernbach Károlyt és Mádi Kovács János lelkesítő szavaira esküvel fogadta, hogy rendületlenül kitart a negyvennyolcas zászló mellett. A mungó fizetett kortesek nem mertek tovább menni a Doci korcsmájánál, mert mindenhol csúfságos fogadtatásban részesülnek, kivált az asszonyok részéről. Annál melegebben és lelkesedéssel készülnek a mai vasárnapon fogadni Fernbach Károlyt és Lovászy Márton képviselőt, akit ma ide várnak Zentára; kik nagy kísérettel mennek ki a zentai tanyára. Áldozó csütörtökön reggel 9 órakor Bogarason volt nagy népgyűlés, 11 órakor Toronyosra érkezett Fernbach Károly, hol viharos éljenzéssel fogadták és délután 3 órakor Külsőjárás egész népe tett fogadalmat a függetlenségi zászló mellett. Ma vasárnap 11 órakor Keviben mond beszédet Fernbach Károly és délután 3 órakor Lovászy Márton társaságában Felsőhegyre érkezik, kitartásra buzdítani híveit. A zentai tanyai nép egy szálíg Fernbach hívei, kik lelkesen kitartanak mellette.

Itt azonban a központban, a legnagyobb fejvesztesség és kapkodás uralkodik. Telefon, sürgöny egész nap jön, megy Zentára. Zentán pedig egy egész Vojnits gárda ütötte fel sátorfáját, a korrupció és hatalom ezer eszközével a kezében. Nemcsoda, hogy Zentán egy száz tagú bizottság alakult, melynek nincs más feladata, mint a választási nepotizmust ellensúlyozni.

Uton-utfélén terjesztik, hogy Fernbach már vissza is lépett. Már pedig Fernbach Károly szavatartó ember. Nyíltan kijelentette, még pedig elég

1 Pevny Domokos, kerényi községi igazgató tanító gyakorlati tanítást tartott az V. és VI. osztályban. A kör a sikeres és tanulságos tanításért köszönetet szavazott. 2. Treer János, elnöki megnyitóját után dr. Spitzer István kerényi orvos felolvasást tartott „Néhány szó az egészségügyről“ c. tételről. Érdeklődéssel hallgatták és a tartalmas előadásért az elnök köszönetet mondott a kör nevében. 3. „A művelődéstörténet a népiskolában.“ c. alatt Porfai János, szilági igazgatótanító értekezett, modern eszméket tárgyalva óhajtja, hogy a történet tanításánál a közgazdaság és közművelődés képeze az anyagot, amelyhez a régi csak keretül szolgáljon. Határozati javaslatát a kör elfogadta. 4. Miliácski, monostorszegi tanító „A tanítói fizetések és nyugdíj végleges rendezése“ című tételről tartott felolvasást. A kérdés országos jellegű, melyben a tanító szövetség már állást foglalt. Határozati javaslatában, melyet a kör elfogadott, csatlakozott a szövetség állásfoglalásához. 5. „A hasznosság elve az elemi iskolai oktatásban“ c. tételről felolvasást tartott az apatini, kerényi, bácsordasi és bácsszentiváni tantesület egy-egy megbízottja. A hangoztatott irányelvek egységesítésére a kör egyik tagja bízott meg. 6. „A mese és vers az óvodai beszédgyakorlatok szolgálatában“ c. tételről értekezett Telegdi Matild apatini, a kerényi és Stameczné küllödi óvónő. Úgy ezen, mint az előbbi pont alatt említett felolvasásokat elismeréssel honorálta a kör. Telegdi Matildé, mint ügyes gyakorlati útmutatás, külön is kiemelendő. 7. Tisztújítás. Treer János elnök, ki 12 évig kiváló buzgalommal viselte tisztét, tisztársaival Lippert Ferenc jegyzővel és Ney György pénztárnokkal együtt lemondott és a felajánlott tisztet többé elfogadni nem akarták. A kör Farkas Ferencet elnöknek, Czirfusz Ödönt jegyzőnek, Czirfusz Jánost pénztárnoknak választotta meg (bezdáni tanítók). A gyűlés után közebéd volt, melyen többen felköszöntött mondtak.

Pályázat internatusba való felvételre. A Dmke. makói diákokthonába az 1912—13. iskolai tanuló vétetik fel. Az ellátási díj havi 40, beiratási-, orvosi-, bútorhasználati díj évi 40 korona. A felvételt kérő bélyegtelen folyamodványok iskolai, születési és I. osztályu tanulóknál újraoltási bizonyítvánnyal felszerelve 1912. év július 10. napjáig adandók be a Dmke. makói diákokthonának felügyelő bizottságánál. — Részletes prospektussal kívánatra készséggel szolgál a diákokthon igazgatósága Makón.

Lódiázás Kossuthfalván. A lóállomány nemesítése volt célja Pilaszánovits József földbirtokosnak, amidőn a kossuthfalvai kisbirtokos szövetségnek 100 koronát adományozott, hogy abból 3 legjobb éves csikót díjazzon a kisbirtokos szövetség. A kisbirtokos szövetség saját pénztárából 210 koronát adott s ezzel a kiosztandó összeg 310 koronára emelkedett. F. hó 12-én tartott meg a díjazás. Valóban szép látvány volt a szebbnél szebb lovak és csikók felvonulása. Először az anyakancák, utánuk a 3 éves, majd a 2 éves s végül az 1 éves csikók kerültek kritika alá. A díjak következőleg osztattak ki. Kisbirtokos szövetség díja: I. Anyakancák: 1. díj 30 korona, kapta Szigeti Sándor. 2. díj 20 korona, kapta Szolga János. 3. díj 10 korona, kapta ifj. Nagy Sándor. 4. díj 10 korona, kapta Nagy Lajos. II. 3 évesek: 1. díj 30 korona, kapta Mészáros Sándor. 2. díj 20 korona, kapta Natkai József. 3. díj 10 korona, kapta Juhász János. 4. díj 10 korona, kapta Boldog János. III. 2 évesek: 1. díj 30 korona, kapta ifj. Faragó József. 2. díj 20 korona, kapta Gellér Ferenc. 3. díj 10 korona, kapta Kovács Lajos. 4. díj 10 korona, kapta Gulyás István. IV. 1 évesek, Pilaszánovits József adománya: 1. díj 50 korona, kapta Rézi Mihály. 2. díj 30 korona, kapta Szigeti Mihály. 3. díj 20 korona, kapta Tóth Lajos. A jövő évben tartandó díjazásra adtak Rézi Mihály, ifj. Faragó József és ifj. Nagy Sándor 10—10 koronát. Díjazás után a Függetlenségi Polgári Körben társas ebéd volt, melyen sok szép felköszöntő hangzott el.

Esküdték alaplajstroma. Az esküdték alaplajstromának elkészítése céljából megalakított összehíró bizottság az e tekintetben f. évi 2. jkv. számú határozat alapján közhírré teszi,

hogy Zombor szabad királyi város területén lakó minden férfi, aki az erre vonatkozó törvény alapján igényelheti, folyó évi május hó 22., 23. és 24-ik napjain, úgymint szerda, csütörtök és péntek, mindenkor délután 3 órakor tartandó üléskor — az alaplajstromba való felvétel végett — az összehíró bizottság előtt (a városháza tanácsstermében) személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik.

IRODALOM.

Schön Adolf könyvkereskedésében Zombor. Telefon 161. szám. Kaphatók az e héten megjelent következő könyvujdonságok:

Szemere: A hazátlanok	4.—	K
Koronyky: Diadal ének	4.—	„
Bánoczi: Évkönyv. izr. magyar Irodalmi társulat kiadása	4.—	„
Patai: Héber költők	5.—	„
Dr. Halász: A munkásbiztosítás kézi könyve	6.—	„
Wittmann: A nemzetközi viszályok	6.—	„
Jászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés	9.—	„
„Világ könyvtár“ ujdonsága:		
Strindberg: Történelmi miniatűrök	1.90	„
A „Magyar könyvtár“ új számai:		
661—62; Jakobsen: Kogens, Lövés a ködben	—60	„
663—64; Wlassics: Deák Ferenc	—60	„
665—66; Reviczky: Apai örökség	—60	„

41—100—19

HIRDETÉSEK.

Nősülni szándékozó!

Egy önálló iparos nősülni óhajt keresztény 26 éves hajadonnal vagy özvegyvel, kinek 4—6 ezer korona hozománya van.

Levélbeli ajánlatot kér „Fehér róza“ jelige alatt főposta restante Zombor.

Házépítők figyelmébe!

Kitűnő karban levő nagy **dupla ablakok**

nyári redővel és belső fátáblával, nemkülönben

egyszárnyú és kétszárnyú ajtók **jutányosan eladók**

Fernbach Károly

babapusztai gazdaságában
posta- és vasútállomás: Babapuszta.

Gyümölcs és műkertészet.

Báthory György zombori lakos, gyümölcs- és műkertész (Basa-utca, Hungária vendéglő) ajánlkozik **gyümölcs-kertek megalkotására, virág- és díszkertek berendezésére**, s minden a gyümölcs és műkertészet körébe tartozó vállalkozásra, valamint a szőlőművelés, oltás és kezelés körébe tartozó összes teendőkre. — A tisztelt közönség bizalmát pontos és szakszerű munkával fogja viszonzni.

72—1*—42

MED. UNIV.

Dr. Lukits Mirosláv

ZOMBOR, Zarándok-utca 10. sz.

RENDEL DÉLELŐTT: 8—10-ig.

Fog- és szájbetegeknek délután: 1/2—4-ig.

Aranykoronák, aranyhidak és mindennemű kaucsuk fogazatok. Mindenféle tömések (plombok). Fog- és gyökérhúzás teljes érzéstelenítéssel. 87 3—1

Házeladás!

A bezdáni takarékpénztár részvénytársaság felszámolás alatt felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező, a bezdáni 17. számú betétben felvett A. I. 1. sorsz. 156. hrsz., 233. öisz. intézeti ház és a 157. hrsz. hozzátartozó kert, összesen 1362 □ ölből álló ingatlant; továbbá a zombori 6108. sz. betétben A. I. 1—2. sorsz., 857/1., 827/2. hrsz., 157. öisz. alatt felvett ház és beltelekből álló ingatlant Bezdánban, a községhezánál 1912. évi június hó 2-án délután 3^{1/2} órakor nyilvános árverésen eladja.

Közelebbi értesítést ad: Dr. Henneberg Géza ügyvéd Zomborban, vagy a bezdáni takarékpénztár részvénytársaság felszámoló bizottsága Zomborban. 88—1—1

HUNGARIA-FÜRDŐ

ZOMBOR.

GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig d. u. fél 2-től 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak minden nap — vasárnap délután kivételével — használhatják. 49—*—54

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

A SALVATOR sósorszesz

a legerősebb, legkedveltebb és a leghathatósabb, mert üdít, gyógyít és desinficiál.

Kapható mindenütt!

Ára 44 fill., 1 kor. 10 fill. és 2 kor. 20 fill.

Fő- és szétküldési raktár:

Salvator áruforg. r. t. Selmebánya.

Bácska kizárólagos képviselője:

Friedmann Lajos,
Zombor,

190—52—29 kereskedelmi ügynökség.

Bérbeadó

emeletes magtár:

Erzsébet-körút 13. számú házban egy utcai emeletes magtár f. évi november hó 1-től kezdve bérbeadandó.

Tudakozódní lehet ugyanott a függetlenségi kör gazdájánál.

LEDERER MIHÁLY

kárpitos és díszítő, lakberendezési vállalata
ZOMBOR, Rákóczi-út 6. sz.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsém a n. é. közönséget tiszteletteljesen értesíteni, hogy 16 éven keresztül az **árúcsarnokban** volt

kárpitos-műhelyemet

saját cégem alatt

Rákóczi-út 6. sz. alá helyeztem át.

30 éves zombori működésem alatt meggyeszerre tanusított megtisztelő bizalom feljogosít ama reményre, hogy az intelligens nagyközönség további szíves pártfogásában ezután és annál inkább is kegyesen részesíteni fog, mert — a korrallal haladva — nálam rendelkezésre állanak: **európai bútorraajzolók mintái, valamint német, francia és angol mokettek, úgyszintén a legkülönbébb szövetek, nemkülönbben antik bőrök és minta-darabok is.** — Modern, ízléses és szolid munkáimat a legjutányosb árban — garancia mellett — számítom.

Tisztelettel

86-10-3 **Lederer Mihály.**
(Lakás: Zombor, Széchenyi-körút 2. szám.)

Hova menjünk a Mozi után?

Az UGRY czukrászdába. „ELITE“ és „RIVIERA“ kávéházakba. Ott vannak már „BALIET“ játékasztalok. ÉRZÉK- és SZELLEM fejlesztő szórakozást nyújt. A RÚGÓS DÁKÓ izomfejlesztőleg hat a karokra. URAK és HÖLGYEK kényeimesen ülve játszanak. Órák hosszat nem kell folytonosan a golyók után futkosni és nem táncoljuk fel a port. Ezen asztalok egyedüli szállítója, MAGYAR, NÉMET és OSZTRÁK országokban:

Szpevák Béla

szabadalmazott ülő helyzetben játszható biliárd és hozzávaló dákó gyára.

Ára 250 koronától 400 koronáig.
65-104-10

!! Részletre is kapható !!

ZOMBOR, Thököly-út 10. szám.

432 hold

somogyi prima szántó sürgősen eladó. Bővebbet: **Dr. Pataj**

Sándor zombori ügyvédnél. 6-4

Eladó ház.

Brklos Gávra tulajdonát képező, Cservenka külvárosban levő, Nemesmiliticsi-utca 27. számú lakház (három utcai szoba stb), 400 □ ölnél nagyobb beltelekkel, kerttel

szabad kézből eladó.

Tudakozódhatni: **Pavkovits György** szerb plébános úrnál Zombor, Rákóczi-út 53. sz. alatt. 85-3-3

„Unió“ jéggyár Zombor, Zöldkert-utca.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint Zöldkert-utcában fennálló

mű-jéggyárunkat

üzembe helyeztük

és a műjeget a gyárban métermázsánként 2 koronáért számítjuk.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradtunk

Zombor, 1912. évi május hó

80-4-4 teljes tisztelettel

AZ „UNIÓ“ JEGGYÁR.

„Első Délmagyarországi Nádfonógyár“

SZOND (Bácsbodrog megye).

ELADÓ!

Nádfonógyár berendezéssel együtt szabad kézből eladó!

Mindennemü

NÁDFONAT

olcsó áron eladó.

Továbbá eladó 13 drb 1 $\frac{1}{2}$ —2 éves tinó, 14 drb 1 $\frac{1}{2}$ —2 éves üszó, melyből 8 drb hasas és 3 drb tehén, 30 drb mangulica anyasertés és malac.

Eladó egy 100 öl hosszú, esetleg 4, 6, 8 és 10 öl hosszúságban is kapható, keményfából és bekátrányozott

= kukoricagóré. =

Mindennap megtekinthető.

Akinek van nádja eladó, mindenkor a lehető legmagasabb ár mellett megveszem. Akinek pedig szüksége van fedelnádra, jutányos áron kaphatja nálam.

MERKL JÁNOS,

a szondi vasútállomás mellett,

az Első Délmagyarországi Nádfonógyár tulajdonosa.

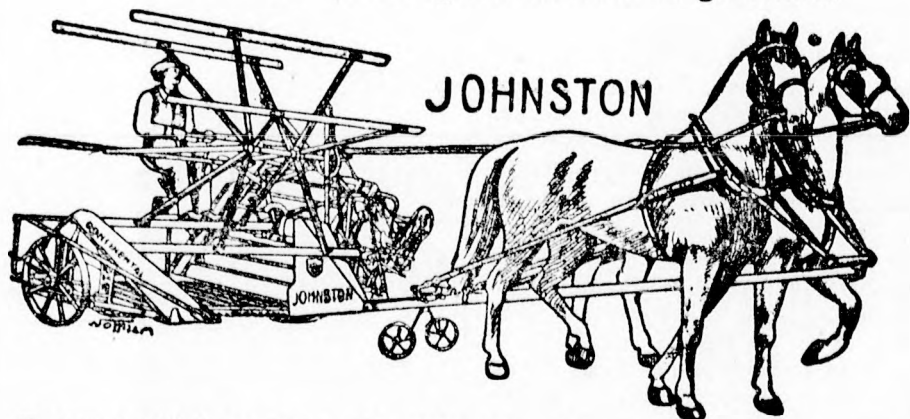
38-50-12

A legjobb anyagból és a legnagyobb gondossággal készült **Johnston**

eredeti amerikai

kéveköttőgépet

a magyarországi viszonyokhoz alkalmazva, utolérhetetlen minőségben hozzuk forgalomba.

Egyszerű kezelés, tartósság és szép munka tekintetében minden más gépet felül múl!

Magyarországi vezérképviselő és főraktár:

BACHER RUDOLF — MELICHAR FERENC
BUDAPEST, Nagymező-utca 68.

82-6-3

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**